

פנינים

הרב אברהם מרדכי וינשטוק

פורסם ב"המבשר תורני"

שיהא הוא וחומשו חמישה (נד, א)

חמישית - מספר סידורי אן מספר חלקי

נחלקו רבי יאשיה ורבי יונתן אם חמישיתו היינו חומשו של הקרן שהוא חומש מלגו, וכלומר שעל עשרים מוסיפים חמישית מהם שהם ארבע זוזים. או שיחד עם מה שמוסיפים יהא החומש חלק חמישי, וכלומר שעל עשרים יוסיף חמישה זוזים, ונמצא שהחמישה שהוסיף הן חמישית מהסך הכולל הקיים עתה שהא עשרים וחמישה.

וביאר הגאון רבי יעקב צבי מקעלנבורג את מחלוקתם (הכתב והקבלה פרשת קדושים), שנחלקו בפירוש המילה 'חמישית', אם זהו שם למספר סידורי כמו (ויקרא יט, כה) 'ובשנה החמישית', או שמדובר על אחד חלקי חמש כמו (בראשית מז, כד) 'ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות יהיה לכם', ששם החמישית היא אחד מחמישה.

וזו מחלוקת התנאים, שהסובר שעליו להפריש חומש מלגו - מהמספר הקיים, מפרש שחמישית הכוונה למספר סידורי - אחד חלקי חמש. ומי שסובר שעליו לתת אחד חלקי ארבע - שיחד עם החלק הזה יש כאן חמישה חלקים, משום שסובר שחמישית היינו ממספר חלקי - אחד מחמישה, והיינו שיש כאן ארבעה חלקים ועתה בא להוסיף את החלק החמישי.